

K budování ochranných staveb „předem“ v období přípravy obranné operace

Základním úkolem Armády České republiky (AČR) je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. AČR plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení. Další úkoly jsou AČR stanoveny zákonem „O ozbrojených silách České republiky“ [1]. Jejich nynější organizační struktury a stanovené normy bojové a mobilizační pohotovosti vyžadují změnu přístupu k řešení problematiky ženijní přípravy prostoru obrany. Pro splnění tohoto úkolu je třeba vytvořit časový prostor a vyčlenit dostatek sil a prostředků. Jedním z rozhodujících a zároveň nejsložitějších úkolů ženijního zabezpečení v rámci ženijní přípravy prostorů obrany je budování ochranných staveb (OS).

Důležité je načasování doby budování ochranných staveb vzhledem k předpokládané době provedení útoku protivníkem. Předčasné zahájení budování ochranných staveb může protivníkovi poskytnout dostatek času k rozkrytí plánované bojové (operační) sestavy, k vytipování nejdůležitějších objektů a k přípravě jejich palebného ničení do celé hloubky obrany, a naopak při opožděném zahájení budování mohou být vojska ve větší míře vystavena účinkům ničivých faktorů prostředků ničení protivníka.

Jde tedy o nalezení optimálního řešení, při kterém jsou v daném čase maximálně využity síly a prostředky pro ženijní přípravu prostoru obrany a přitom minimalizovány možnosti protivníka odhalit záměr obrany.

Možný postup budování ochranných staveb „předem“

Ženijní opatření v rámci přípravy prostorů bojové činnosti (zejména budování OS), mohou být realizována ještě před jejich zaujetím vojsky. Tento postup vyžaduje přednostní zmobilizování a odborné stmelení útvarů (svazků) ženijního vojska (zejména podpůrných), které svými silami a prostředky úkoly ženijního zabezpečení v období přípravy boje realizují. Při nasazení AČR v rámci koaličního uskupení může být zvolen i jiný postup.

Budování ochranných staveb v zásadě probíhá ve dvou etapách:

1. „**Předem**“ – silami a prostředky ženijních podpůrných útvarů v době do zaujetí bojové (operační) sestavy.
2. „**Dokončení**“ – silami všech druhů vojsk včetně útvarů a jednotek ženijního vojska až do zahájení obranného boje.

Obsah budování ochranných staveb v jednotlivých etapách je stanoven tak, aby byl zabezpečen plynulý nárůst přímé ochrany vojsk.

Budování ochranných staveb „předem“ se realizuje za maximálního využití mechanizačních prostředků, zejména k budování bojových postavení a míst velení mechanizovaných, tankových, dělostřeleckých a protiletadlových jednotek a podle potřeby (možností) i jednotek dalších druhů vojsk.

V etapě „dokončení“ převládají zemní práce prováděné ručně. Využití zemních strojů je v této etapě výhodné zejména pro budování krytů pro dopravní techniku a významný logistický materiál.

Budování ochranných staveb „předem“ je výhodné zejména z hlediska efektivního využití mechanizačních prostředků a současně šetří čas a síly vojsk. Umožňuje zaujetí bojové sestavy s malým časovým předstihem před předpokládanou dobou agrese protivníka. Budování ochranných staveb „předem“ je i součástí demonstrace síly k odstranění protivníka.

Metodický postup budování ochranných staveb je v praxi takový, že nejdříve je stanoveno místo ochranné stavby, dále je upřesněn její druh a kvalita a nakonec doba její bojové pohotovosti. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby plánování boje až po nejmenší jednotky (po bojová vozidla) bylo ukončeno do zahájení budování, a to bez ohledu na způsob budování ochranných staveb. Současně s budováním ochranných staveb je třeba realizovat klamná, ale i další opatření k utajení bojové (operační) sestavy a záměru obrany.

Budování ochranných staveb je provázáno některými specifickými problémy. Jedná se zejména o řešení majetkoprávních vztahů, přístupnost informací o uložení a průběhu produktovodů, inženýrských, důležitých telekomunikačních a energetických sítí apod. Nejasné zůstávají i zásady provádění součinnosti s orgány státní správy a samosprávy. V případě budování ochranných staveb „předem“ se jeví problematickou i skutečnost, že jde o značný rozsah zemních prací (na velkém území) v době, kdy aktuálnost agrese nemusí být všemi obyvateli, ale ani orgány státní správy a samosprávy vnímána jako akutní, což může negativně ovlivnit podmínky pro plnění úkolů vojsky.

Charakter vybudování	Předpokládané ztráty na živé síle
Nevybudovaná obrana (vojska volně na terénu)	90 %
Jednotlivá střelecká stanoviště (okopy) pro střelbu z ručních zbraní, hlavní okopy pro palebné prostředky, nenakryté pohotovostní okopy pro živou sílu	24 %
Okopy pro družstva, hlavní a záložní okopy pro palebné prostředky, nakryté pohotovostní okopy pro živou sílu	18 %
Hlavní a záložní okopy pro palebné prostředky, zákopy v opěrných bodech čet, úseky spojovacích zákopů, nakryté pohotovostní okopy i úseky zákopů, úkryty pro čet	12 %

Tabulka č. 1. [2]

Bez ohledu na to, zda se podaří či nepodaří odhalit záměr útočníka (zejména místo a dobu útoku), je nutno obranu zaujmout a vybudovat. Proto je výhodné realizovat budování ochranných staveb „předem“. Okamžitě po zaujetí obrany je tak jednotkám poskytnut vysoký stupeň přímé ochrany. Tuto skutečnost lze dokumentovat na údajích o efektivnosti ženijního budování obrany při použití konvenčních zbraní, viz **tabulka 1.**

Z ní je možno odvodit, že v případě vybudování ochranných staveb v rozsahu stanoveném pro budování „předem“ je dosaženo efektivity ochrany kolem 75–80 %. Po etapě „dokončení“ se efektivity přiblíží zhruba k 90 %. Nárůst efektivity ochrany tedy činí jen asi 10–15 %. Uvedené údaje se týkají bojových postavení jednotek. I když od doby stanovení hodnot efektivity ženijního budování došlo ke zvýšení účinnosti konvenčních prostředků ničení a je třeba uvažovat s nižší efektivitou ženijního budování, lze předpokládat, že nárůst hodnoty efektivity zůstal obdobný.

Vzrůstající možnosti prostředků ničení působit svými ničivými faktory ve vertikální rovině vyžadují nakrývání (zapouštění) co největšího počtu ochranných staveb. Proto je výhodné, ale i reálné, rozšířit obsah etapy budování ochranných staveb „předem“ o výrobu a vestavění dřevěných konstrukcí nakrytí úseků zákopů, pohotovostních okopů družstev (osádek) a pohotovostních (pracovních) úkrytů a maximálně využít možnosti podpůrných útvarů ženijního vojska.

Plánování a organizace budování ochranných staveb

Budování ochranných staveb se plánuje na všechna období obranné operace. Podle potřeby se budování ochranných staveb „předem“ provádí i ve prospěch jednotek (útvarů) plnících některé úkoly při jejich nasazení k eliminaci nevojenského ohrožení vyšší intenzity (stabilizační nebo podpůrné operace), zejména v uzávěře státní hranice (USH). Takto vybudované prostory obrany mohou být následně využívány i krycími silami nebo útvary prvních sledů operačního uskupení v průběhu vedení obranné operace. Možná období budování ochranných staveb „předem“, v závislosti na činnosti vojsk, jsou uvedena v **tabulce 2**.

Vzhledem k relativnímu nedostatku času na přípravu obranné operace se předpokládá postupné plánování bojové činnosti. To znamená, že ženijní podpůrné svazky (útvary) i svazky a útvary ostatních druhů vojsk plánují ve stejné době. Z toho vyplývá, že součinnost k ženijnímu budování prostorů obrany (budování ochranných staveb) „předem“ musí být prováděna už v průběhu plánovacího procesu. V opačném případě není velitel a štáb ženijního podpůrného svazku (úvaru) operačního svazu (OS) schopen naplánovat optimální použití podřízených sil a prostředků.

Zkušenosti z ozbrojených konfliktů poslední doby, provedených velitelsko štábních cvičení na taktickém i operačním stupni, jakož i názory odborníků vyspělých armád ukazují, že možnosti ženijních sil a prostředků jsou málokdy dostačující k zabezpečení požadovaného rozsahu ženijního vybudování prostoru obrany mechanizované brigády. Tyto skutečnosti se odrážejí v materiálech STANAG 2868 ATP-35(B) Land Force Tactical Doctrine (Doktrína pozemních sil) [3], který je závazný pro státy začleněné v NATO při plnění úkolů v rámci mnohonárodních sil. V něm je mimo jiné uvedeno: „Téměř nikdy nebudou k dispozici dostatečné ženijní zdroje, aby zabezpečily veškeré požadavky plánu boje (obran).“

Z toho vyplývá, že velitel operačního uskupení musí ve svém operačním rozkaze přesně stanovit pořadí, dobu a priority budování jednotlivých prostorů obrany v souladu se směrem hlavního úsilí. Priority pro budování prostorů obrany mechanizovaných brigád, z hlediska jejich důležitosti v rámci operační sestavy, budou vyjádřeny kromě jiného dobou, po kterou budou síly a prostředky ženijních podpůrných útvarů a jednotek vyčleněny pro budování těchto prostorů.

Průběh operace	Činnost svazků (útvárů) operačního svazu		Činnost ženijních podpůrných útvarů operačního svazu	
	Plnění úkolů stabilizační (podpůrné) operace	Mobilizační rozvinutí vojsk a bojové stmelení	Realizace vybraných ženijních opatření stabilizační (podpůrné) operace (USH)	Mobilizační rozvinutí vojsk a odborné stmelení
Stabilizační (podpůrná) operace	Uzávěra státní hranice		Plnění úkolů ženijního zabezpečení ve prospěch útvarů v USH	
			Budování prostorů obrany „předem“ v prostorech obrany krycích sil a v prostorech obrany prvosledových svazků OS	
Příprava obranné operace				
	Zaujetí operační (bojové) sestavy a dokončení prostorů obrany		Plnění úkolů ženijního zabezpečení ve prospěch OS	
Vedení obranné operace	Vedení bojové činnosti		Plnění úkolů ženijního zabezpečení operace	

Tabulka č. 2

Součinnost k vybudování ochranných staveb „předem“ provádí s časovým předstihem (minimálně jeden den před zahájením prací) operační skupiny svazků, útvarů a jednotek druhů vojsk s orgány velení ženijních podpůrných svazků (útvarů), které jsou pro budování vyčleněny. Vedle upřesnění prostorů a rozsahu budování (na základě zpracovaných schémat jednotlivých prostorů obrany) je obsahem součinnosti i způsob vytyčení jednotlivých ochranných staveb, priority a časové lhůty budování.

Velitel ženijního podpůrného útvaru (jednotky) odpovídá za kvalitu a včasnost vybudování ochranných staveb „předem“ v rozsahu stanoveném při součinnosti. Velitelé operačních skupin odpovídají za upřesnění rozsahu budovaných ochranných staveb (v závislosti na prioritách budování a možnostech ženijních podpůrných útvarů) a jejich umístění v terénu v souladu se systémem paléb a záměrem vedení boje. Možná organizace a obsah součinnosti k budování ochranných staveb „předem“ jsou uvedeny v tabulce 3.

Fáze přípravy	Spolupůsobící subjekty	
	Štáby svazků a útvarů druhů vojsk	Štáby ženijních podpůrných útvarů
Plánování boje	- provádí bojové stmelení, - v rámci přípravy štábu plánují boj podle nařízení nadřízeného	- dokončují odborné stmelení
Součinnost s ženijním podpůrným útvarům	Obsah součinnosti: - prostorové vymezení úkolu a postup jeho plnění, - upřesnění rozsahu budování a umístění ochranných staveb, - upřesnění priorit budování, - vytyčení jednotlivých objektů	
Ženijní budování obrany „předem“	- dokončují bojové stmelení, - připravují se k zaujetí prostoru obrany,	- ženijně připravují prostor obrany s důrazem na ochranné stavby a zátarasy
		- součinnost s dalším zabezpečovaným subjektem
Dokončení	- dokončují ženijní budování obrany, - sladí systém paleb	- realizují opatření u jiného zabezpečovaného subjektu . . .
Pohotovost k obraně	- dosahují pohotovost k obraně	

Tabulka č. 3

Vzhledem k rozsahu a prostorovému rozmachu úkolů budování ochranných staveb „předem“, je vhodná nepřetržitá přítomnost operačních skupin v prostorech budování. Jejich úlohou však nebude řídit budování ochranných staveb „předem“ neboť se jedná o ryze odborný úkol ženijního zabezpečení prováděný s využitím velkého množství strojů pro zemní práce, nýbrž budou plnit úkoly jako koordinační orgány. Hlavní význam operačních skupin se jeví zejména v období provádění součinnosti před zahájením budování ochranných staveb se zástupci ženijních podpůrných útvarů, které se na tomto úkolu budou podílet, a v období předávání vybudovaných objektů.

Jako výhodné a účelné se jeví zabezpečit postupnou přítomnost kompetentních funkcionářů od čet, rot (praporů) druhů vojsk podle harmonogramu budování ochranných staveb. Jejich hlavním úkolem bude navedení jednotek ženijního vojska pověřených budováním a upřesňování umístění ochranných staveb, které nelze z nej-různějších důvodů na vytyčených místech vybudovat. Jejich krátkodobá nepřítomnost u jednotky bude vyvážena úplností a kvalitou vybudování prostoru obrany.

U útvarů druhů vojsk může nastat problém s personálním zabezpečením operačních skupin, protože v době, kdy je budování ochranných staveb „předem“ zahájeno, nemusí být ještě všechny útvary doplněny na válečné počty. Tím je ohroženo i naplnění již zmíněné podmínky pro zahájení budování ochranných staveb „předem“, tj. ukončení plánování boje až po nejmenší jednotky. Součinnost v rámci plánování a přípravy prostoru bojové činnosti je třeba organizovat tak, aby postihla maximum úkolů ženijního zabezpečení přípravy boje, prováděných souběžně s budováním ochranných

staveb „předem“. Vzhledem k rozdílným úkolům operačních skupin na jednotlivých stupních velení je rozdílné i jejich složení a vybavení.

V operační skupině mechanizovaného svazku musí být zastoupeni osobami, které jsou kompetentní rozhodnout v průběhu součinnosti o změnách v rozsahu budování ochranných staveb „předem“ s ohledem na možnosti ženijních sil a prostředků v závislosti na době stanovené pro budování. Současně musí mít pravomoc k řízení činnosti operačních skupin podřízených útvarů a jednotek. Operační skupina mechanizovaného svazku je hlavním orgánem k řešení otázek koordinace činnosti s ženijními podpůrnými útvary cestou orgánů velení ženijního podpůrného svazku (útvary).

Operační skupiny útvarů a jednotek druhů vojsk zabezpečují vedle součinnosti i vytýčení ochranných staveb v terénu. K tomuto účelu jsou jim na potřebnou dobu podřízeny vytyčovací skupiny od jednotek druhů vojsk.

Časové vymezení budování ochranných staveb „předem“ v rámci přípravy obranné operace

Do roku 1994 se v AČR při plánování bojového použití vojsk předpokládalo budování ochranných staveb po zaujetí bojové sestavy. Budování bylo realizováno v přesně stanoveném pořadí. Splnění prací v prvním pořadí zabezpečovalo efektivní použití palebných prostředků. Práce prováděné ve druhém pořadí měly za cíl zvýšení ochrany osob a v dalším pořadí se budovaly ochranné stavby k ukrytí materiálu, speciální a dopravní techniky. V závislosti na času se realizovala opatření ke zvýšení pohody prostředí vojsk v obraně. Z důvodu maskování jednotek a utajení záměru boje byly ženijními silami a prostředky posilována zpravidla pouze druhosledové svazky, v jejichž prostorech obrany se počítalo s většími možnostmi jejich využití (nasazení zemních strojů, použití trhavin atd.).

Doba na úplné vybudování prostoru obrany mechanizované brigády se podle podmínek pohybovala mezi 10 až 12 dny, přičemž splnění úkolů prvního pořadí trvalo asi 2 dny a druhého a dalšího pořadí shodně 4 – 5 dnů. Z uvedeného vyplývá, že k úplnému vybudování obrany bylo třeba, aby svazky (útvary) zaujaly místa v operační (bojové) sestavě 10 až 12 dnů před předpokládanou dobou agrese protivníka (dobou pohotovosti k obraně).

Na základě časového vymezení úkolů budování ochranných staveb po pořadích a „předem“ lze zhodnotit, s jakým předstihem je třeba ukončit plánování boje a zaujetí operační (bojové) sestavy. Údaje v **tabulce 4** vycházejí z hlavních zásad realizace jednotlivých způsobů budování ochranných staveb. Je však zřejmé, že budování ochranných staveb „předem“ nemusí být nutně zahajováno s větším časovým předstihem oproti minulosti, jak se někdy předpokládá. Předstih zaujetí bojové sestavy před dobou pohotovosti k obraně je naopak v případě budování ochranných staveb „předem“ menší.

Vybavením jednotek druhů vojsk výkonnými mechanizačními prostředky, prostředky malé mechanizace, zlepšením jejich vycvičenosti atd., je možno dosáhnout zkrácení času potřebného pro vybudování ochranných staveb po „pořadích“ až na polovinu. I v tomto případě je časový předstih pro zaujetí bojové sestavy při budování „předem“ menší. Celkovou dobu budování, při budování „předem“, lze ještě zkrátit současným zahájením budování ochranných staveb ve všech budovaných prostorech anebo zvýše-

a) Budování ochranných staveb vojsky po zaujetí operační sestavy s využitím organických ženijních sil a prostředků podle pořadí prací

Příprava operace																Vedení operace
Svazek (útvary)	D-15	D-14	Zaujetí op. sestavy	D-11	D-10	D-9	D-8	D-7	D-6	D-5	D-4	D-3	D-2	D-1	D	D+
1. mb	Mobilizační rozvinutí a bojové (odborné) stmelení		práce 1. pořadí	práce 2. pořadí					další pořadí							
2. mb			práce 1. pořadí	práce 2. pořadí					další pořadí							
3. mb			práce 1. pořadí	práce 2. pořadí					další pořadí							
Svazek (útvary) ženijního vojska OS			Úkoly ženijního zabezpečení přípravy operace Posílení druhosledových svazků												Ženijní zabezpečení operace	

b) Budování ochranných staveb při postupné realizaci opatření „předem“ silami a prostředky ženijního vojska a „dokončení“ vojsky

Příprava operace																Vedení operace
Svazek (útvary)	D-15	D-14	D-13	D-12	D-11	D-10	D-9	D-8	D-7	D-6	Zaujetí op. sestavy	D-3	D-2	D-1	D	D+
1. mb	Mobilizační rozvinutí a bojové (odborné) stmelení										dokončení					
2. mb											dokončení					
3. mb											dokončení					
Svazek (útvary) ženijního vojska OS	Budování OS 1. mb „předem“				Budování OS 2. mb „předem“			Budování OS 3. mb „předem“							Ženijní zabezpečení operace	
	Plnění úkolů ženijního zabezpečení přípravy operace															

Tabulka č. 4

ním výkonu podpůrných útvarů ženijního vojska určených pro jejich vybudování (viz tab. 5).

Existuje několik variant postupu budování ochranných staveb „předem“ a jejich reálnost závisí především na možnostech ženijních sil a prostředků. V některých případech však není zájem na zkrácení doby budování. Například v rámci opatření k odvrácení agrese je uvažováno se záměrným budováním některých prostorů obrany „předem“ už v období před zahájením předběžné přípravy operace (boje).

Budování ochranných staveb „předem“ je možné realizovat pouze za podmínek, že jeho postup kopíruje základní technologii budování ochranných staveb (vytyčení, práce strojem, ruční dokončovací práce), je přesně stanoven obsah jednotlivých etap v souladu s požadavky na ochranu vojsk, jsou vytvořeny síly a prostředky pro plnění tohoto úkolu a jsou stanoveny kompetence a odpovědnost orgánů velení v jednotlivých fázích budování. K jejich budování je třeba centralizované použití ženijních sil a prostředků tak, aby byly ochranné stavby ve všech připravovaných prostorech vybudovány v co nejkratší době a s co nejmenším předstihem. Doby na celkové vybudování ochranných staveb v prostorech obrany lze dále zkrátit snížením rozsahu prací při dokončování.

Pro jednotky druhů vojsk v rámci dokončování ochranných staveb patří k nejsložitějším zejména příprava prvků a vestavění dřevěných konstrukcí ochranných staveb a provedení konečné úpravy nakrytých ochranných staveb. Při této činnosti převažuje odborná ruční práce, pro kterou nejsou tyto jednotky cvičeny a ani vybaveny. Současné možnosti ženijních podpůrných útvarů a jednotek na operačním stupni umožňují rozšíření obsahu budování ochranných staveb „předem“ o výrobu a vestavění dřevozemních ochranných staveb.

To představuje následující rozsah prací:

- prohloubení nakrývaných úseků zákopů v okopech družstev a vestavění konstrukcí nakrytí (kromě nakrytí horninou a provedení dokončovacích prací),
- vydřevení, vybavení a nakrytí pohotovostních okopů družstev (kromě nakrytí horninou a provedení dokončovacích prací),
- vybudování nakrytých VPS velitelů jednotek (kromě nakrytí horninou a provedení dokončovacích prací),
- vestavění dřevěných konstrukcí úkrytů v prostorech obrany jednotek a na velitelských stanovištích v rámci svazku, jejich zahrnutí, zamaskování a vybavení (kromě nakrytí horninou a provedení dokončovacích prací).

Realizace výše uvedených prací zvýší potřebu strojové práce pouze minimálně, ale odrazí se v nutnosti nasazení většího počtu osob od ženijních podpůrných jednotek a výrazně zvýší potřebu dopravní kapacity (přeprava prvků dřevěných konstrukcí, hutního a spojovacího materiálu, ale i osob). Současně vzrostou i nároky na řízení a organizaci práce u ženijních podpůrných útvarů a jednotek.

Na základě provedených kalkulací lze prokázat [4], že rozsah dokončování v prostorech obrany jednotek druhů vojsk je po rozšíření úkolu jednotek ženijního vojska výrazně nižší. To umožňuje uvažovat o zkrácení doby potřebné k „dokončení“ (podle druhu jednotky). Tato skutečnost umožní jednotkám mechanizované brigády využít čas od zaujetí prostoru obrany do doby pohotovosti k obraně k vytvoření

a) Budování ochranných staveb vojsky po zaujetí operační sestavy s využitím posilových ženijních sil a prostředků podle pořadí prací

Příprava operace																Vedení operace
Svazek (útvary)	D-15	D-14	D-13	D-12	D-11	D-10	D-9	D-8	Zaujetí op. sestavy	D-5	D-4	D-3	D-2	D-1	D	D+
1. mb	Mobilizační rozvinutí a bojové (odborné) stmelení								práce 1. pořadí	práce 2. pořadí		další pořadí				
2. mb									práce 1. pořadí	práce 2. pořadí		další pořadí				
3. mb										práce 1. pořadí	práce 2. pořadí		další pořadí			
Svazek (útvary) ženijního vojska OS									Úkoly ženijního zabezpečení přípravy operace Posílení druhosledových svazků							Ženijní zabezpečení operace

b) Budování ochranných staveb při souběžné realizaci opatření „předem“ silami a prostředky ženijního vojska a „dokončení“ vojsky

Příprava operace																Vedení operace
Svazek (útvary)	D-15	D-14	D-13	D-12	D-11	D-10	D-9	D-8	D-7	D-6	Zaujetí op. sestavy	D-3	D-2	D-1	D	D+
1. mb	Mobilizační rozvinutí a bojové (odborné) stmelení										dokončení					
2. mb											dokončení					
3. mb											dokončení					
Svazek (útvary) ženijního vojska OS										Budování OS 1., 2. a 3. mb „předem“					Ženijní zabezpečení operace	
										Plnění úkolů ženijního zabezpečení přípravy operace						

Tabulka č. 5

palebného systému, k dokonalejšímu zamaskování, zřízení ochranných minových polí a k realizaci dalších opatření nezbytných k zabezpečení ochrany a k přípravě jednotek k plnění úkolů.

Nezanedbatelná je i možnost zaujmout v tomto případě prostor obrany brigády bezprostředně před útokem protivníka, což ovlivní možnosti rozkrytí záměru a bojové sestavy pro obranu.

Příklady potřeby času pro celkové vybudování ochranných staveb v prostoru obrany mechanizované rot, při různém postupu budování a při použití rozdílných sil a prostředků jsou uvedeny v **tabulce 6**. Tabulka jasně ukazuje výhodnost rozšíření obsahu budování ochranných staveb „předem“ a prospěšnost vybavení jednotek druhů vojsk (zejména mechanizovaných) prostředky malé mechanizace.

Budování ochranných staveb „předem“ představuje výhodnější způsob budování oproti způsobu užívanému v minulosti. Efektivním využitím ženijních sil a prostředků

Varianta budování	Rozsah budování „předem“ podpůrnými útvary ženijního vojska	Způsob a rozsah „dokončení“ (budování)	Doba na úplné vybudování ochranných staveb
A	-	budování pouze ručně včetně výroby prvků dřevěných konstrukcí OS	do 16 dnů
B	-	budování ručně, okopy pro BVP pomocí trhavin, včetně výroby prvků dřevěných konstrukcí OS	do 14 dnů
C	předhloubení zákopové sítě, okopy pro BVP, VPS VČ a VR, stavební jámy pro pohotovostní okopy družstva a osádky, ÚLT	ruční dokončení pohotovostních okopů pro družstvo a osádku, ÚLT, nakrytí VPS VČ a VR a 20 m zákopu z předem připraveného materiálu	do 4 dnů
D	předhloubení zákopové sítě, okopy pro BVP, VPS VČ a VR, stavební jámy pro pohotovostní okopy družstva a osádky, ÚLT, vestavění dřevěných nosných konstrukcí a dřevěných prvků nakrytí pohotovostních okopů ÚLT a 20 m zákopu	ruční dokončení střeleckých stanovišť, zákopové sítě a nakrytí ochranných staveb	do 3 dnů
E	předhloubení zákopové sítě, okopy pro BVP, VPS VČ a VR, stavební jámy pro pohotovostní okopy družstva a osádky, ÚLT, vestavění dřevěných nosných konstrukcí a dřevěných prvků nakrytí pohotovostních okopů ÚLT a 20 m zákopu	dokončení střeleckých stanovišť, zákopové sítě a nakrytí ochranných staveb s využitím malé mechanizace	1 až 2 dny

Tabulka č. 6

lze (za předpokladu, že nebudou dále početně omezeny) nedostatky budování ochranných staveb „předem“ eliminovat. Jednotkám je tak možné vytvořit velmi výhodné podmínky pro zaujetí bojové sestavy. Největší výhodou je okamžitá možnost efektivního využití palebných prostředků a dosažení vysokého stupně ochrany vojsk.

Dosavadní cvičení provedená s vojsky prokázala, že největším problémem není nasazení ženijních sil a prostředků, ale nízká úroveň připravenosti velitelů a jednotek druhů vojsk ke splnění jejich povinností při organizaci a řízení budování ochranných staveb „předem“. Jedním z předpokladů pro zlepšení jejich připravenosti je pochopení principu budování ochranných staveb „předem“ a jejich místa a úlohy v tomto procesu.

Použitá literatura:

1. **Zákon 219/1999 Sb. O ozbrojených silách České republiky**, Praha, 1999.
2. **Lipenský, V.:** Polní opevňování. VAAZ, Brno, 1989, p.č.t. 1270.
3. **ATP-35 (B) Land Force Tactical Doctrine**. NATO, Military Agency for Standardization, Brusel, 1998.
4. **Gireth, J.:** Budování opevňovacích objektů v prostoru obrany mechanizované brigády. Disertační práce, Brno 1999.

Nová velitelská struktura NATO a realizace koncepce CJTF budou jedněmi z vojenských nástrojů, které se stanou základem této iniciativy. I když zbývá ještě hodně práce, nejdůležitější překážkou je shromáždit v Evropě dostatek politicko-vojenské vůle, jež by zkoncentrovala státy k jednotnému přístupu ke kolektivní obraně a krizovému řízení. To je nezbytně důležité, má-li být posílen transatlantický svazek a mají-li státy dát zelenou evropským vojenským operacím, na nichž se nebude podílet Aliance jako celek.

V dalších oblastech, kromě rozšiřování naší technické infrastruktury jako jsou bezpečně integrované počítačové sítě, se plánují i posuny ve směru ke společné politice NATO pro výcvik a vyhodnocování. Je třeba pochopit, že více cvičení nemusí nutně znamenat lepší výcvik našich sil, a že je třeba nalézt cesty, jak zlepšit pracovní postupy a efektivněji využívat pracovní síly.

*admirál Guido Venturoni,
předseda Vojenského výboru NATO
NATO review, české vydání, podzim 1999*